

"Právo a spravodlivosť - predpoklady fungujúcej spoločnosti"

Spoločnosť - základný pojem v sociológii, vede o spoločnosti. Vo vede, ktorá sa dotýka každého jedného človeka každý jeden deň, aj keď si to možno neuvedomujeme. Vo vede, ktorá je neoddeliteľnou súčasťou akejkoľvek inej spoločenskej vedy. Pretože my, ľudia, tvoríme spoločnosť. Ale ako dosiahnuť, aby právo a spravodlivosť boli nie len predpokladmi, no ozajstným jadrom fungujúcej spoločnosti?

Každý sme iný. Máme svoje vlastné názory, hodnotové rebríčky, záľuby, štýl obliekania, rôznu mieru empatie, vnímania dobra a zla... Ani jeden človek na svete nie je rovnaký ako ten ďalší. Sme jedineční. Sme rozdielni, a predsa tvoríme jednu spoločnosť. Chceme sa odlíšiť, chceme mať rozhodujúce slovo, moc, autoritu, chceme vynikať, aby si nás každý všimol. Častokrát nevieme fungovať ako jeden celok. Práve preto je existencia systému, ktorý by reguloval spoločnosť a vzťahy v nej nesmierne dôležitá, aby sme sa aj napriek rozdielnostiam v rôznych stránkach života dokázali vzájomne rešpektovať. Vždy nám samotná spoločnosť dokazovala, dokazuje a bude dokazovať, že musíme predstavovať jeden celok, pretože len tak dokážeme napredovať. Okrem tohto systému, práva, je potrebné, aby jej súčasťou bola aj spravodlivosť.

1. septembra 1992 bola prijatá Ústava Slovenskej republiky. Teda tento rok sme oslávili 30. výročie. Tento významný dátum sa dotýka nás všetkých, celej spoločnosti, pretože práve v Ústave Slovenskej republiky sú okrem iného charakterizované tak dôležité práva - základné ľudské práva a slobody, medzi ktoré patria politické práva, práva národnostných menšín a etnických skupín, hospodárske, sociálne a kultúrne práva, právo na ochranu životného prostredia a kultúrneho dedičstva, právo na súdnu a inú právnu ochranu... Sú to vzácnosti, ktoré nás sprevádzajú v živote. Aj toto je právo, ktoré nám ukazuje, že je predpokladom fungujúcej spoločnosti. Pri týchto slovách by sme sa ešte mohli zamyslieť, prečo práva pomenúvam práve ako vzácnosti? Niektorí by mohli povedať, že práva sú predsa samozrejmosťou! To určite nie. Stačí sa jednoducho pozrieť na okolitý svet. To, čo my vnímame ako samozrejmosť, za naše práva, v iných krajinách samozrejmosťou byť vôbec nemusí. Aj v tejto úvahe sa ukazuje, že vo fungujúcej spoločnosti je právo dôležité.

A napokon, spravodlivosť by mala byť súčasťou práva. Od spravodlivosti by sme nemali oddeľovať právo a spravodlivosť od práva. Jedno očakávame od druhého a naopak.

Z toho nám teda vyplýva, že každý napriek rozdielnostiam v spoločnosti máme práva, zároveň svoje povinnosti, ktoré sú súčasťou celej spoločnosti a predpokladom fungujúcej spoločnej budúcnosti.